

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

10 aprilie 2014*

„Trimitere preliminară — Proprietate intelectuală — Drepturi de autor și drepturi conexe — Armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe în societatea informațională — Directiva 2001/29/CE — Articolul 5 alineatul (2) litera (b) și alineatul (5) — Dreptul de reproducere — Excepții și limitări — Reproducere pentru uz personal — Caracterul legal al originii copiei — Directiva 2004/48/CE — Domeniu de aplicare”

În cauza C-435/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos), prin decizia din 21 septembrie 2012, primită de Curte la 26 septembrie 2012, în procedura

ACI Adam BV și alții

împotriva

Stichting de Thuiskopie,

Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte al Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a patra, doamni M. Safjan și J. Malenovský (raportor) și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 9 octombrie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru ACI Adam BV și alții, de D. Visser, avocat;
- pentru Stichting de Thuiskopie și pentru Stichting Onderhandeligen Thuiskopie vergoeding, de T. Cohen Jehoram și de V. Rorsch, advocaten;
- pentru guvernul olandez, de C. Schillemans și de M. Noort, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru guvernul spaniol, de M. García-Valdecasas Dorrego, în calitate de agent;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de P. Gentili, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul lituanian, de D. Kriauciūnas și de J. Nasutavičienė, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de F. Wilman, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 9 ianuarie 2014,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 5 alineatul (2) litera (b) și alineatul (5) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230), precum și a Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO L 157, p. 45, 17 Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56, rectificări în JO 2004, L 195, p. 16, și în JO 2007, L 204, p. 27).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între, pe de o parte, ACI Adam BV și o serie de alte întreprinderi (denumite în continuare „ACI Adam și alții”) și, pe de altă parte, Stichting de Thuiskopie (denumită în continuare „Thuiskopie”) și Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding (denumită în continuare „SONT”), două fundații responsabile, prima, cu perceperea și repartizarea redevenței impuse producătorilor sau importatorilor de suporturi destinate reproducerii de opere literare, științifice sau artistice efectuate în vederea utilizării private (denumită în continuare „redevență pentru copia privată”), iar a doua, cu stabilirea cuantumului acestei redevențe, ca urmare a faptului că SONT ține seama, la stabilirea cuantumului redevenței menționate, de prejudiciul produs prin copierea de opere din surse nelegale.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2001/29

- 3 Considerentele (22), (31), (32), (35), (38) și (44) ale Directivei 2001/29 au următorul cuprins:
 - „(22) Obiectivul oferirii unui suport corespunzător pentru diseminarea culturii nu trebuie atins prin sacrificarea protecției stricte a drepturilor sau prin tolerarea formelor ilegale de distribuire a operelor contrafăcute sau piratate.
- [...]
- (31) Trebuie păstrat un echilibru just între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile și interesele utilizatorilor de obiecte protejate. [...]

(32) Prezenta directivă prevede o enumerare exhaustivă a excepțiilor și limitărilor privind dreptul de reproducere și dreptul de comunicare publică. Anumite excepții sau limitări se aplică doar dreptului de reproducere, dacă este cazul. Această listă ține cont în mod corespunzător de diferitele tradiții juridice ale statelor membre, având în același timp ca scop să asigure funcționarea pieței interne. Statele membre trebuie să aplice în mod coerent aceste excepții și limitări, care vor fi evaluate cu ocazia revizuirii legislației de punere în aplicare în viitor.

[...]

(35) În cazul anumitor excepții sau limitări, titularii drepturilor trebuie să primească o compensație echitabilă pentru a fi despăgubiți corespunzător pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate. La determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații echitabile, ar trebui să se țină cont de împrejurările specifice fiecărui caz. În evaluarea acestor împrejurări, un criteriu util ar fi potențialul prejudiciu cauzat titularului de drept prin actul în cauză. În cazul în care titularul dreptului a fost deja plătit în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență, nu se mai poate face o plată specifică sau separată. Nivelul compensației echitabile ar trebui să țină cont de gradul de utilizare a măsurilor tehnologice de protecție prevăzute prin prezenta directivă. Anumite situații în care prejudiciul cauzat titularului de drept este minim nu pot da naștere unei obligații de plată.

[...]

(38) Statelor membre ar trebui să li se permită să prevadă o excepție sau limitare de la dreptul de reproducere pentru anumite tipuri de reproducere de materiale audio, vizuale și audiovizuale pentru uz personal, însoțită de o compensație echitabilă. O astfel de excepție poate implica introducerea sau menținerea sistemelor de remunerare în vederea compensării prejudiciului cauzat titularilor de drepturi. Deși diferențele existente între acele sisteme de remunerare aduc atingere funcționării pieței interne, acestea nu ar trebui, în ceea ce privește reproducerea pe suport analogic, să aibă un impact semnificativ asupra evoluției societății informaționale. Crearea de copii private pe suport digital poate fi mult mai răspândită și poate avea un impact economic mai mare. În consecință, ar trebui să se țină cont în mod corespunzător de diferențele dintre copierea privată pe suport digital și cea pe suport analogic și să se facă distincție între ele în anumite privințe.

[...]

(44) Aplicarea excepțiilor sau limitărilor prevăzute de prezenta directivă trebuie realizată în conformitate cu obligațiile internaționale. Astfel de excepții și limitări nu pot fi aplicate într-un mod care să aducă atingere intereselor legitime ale titularului dreptului sau care să intre în conflict cu exploatarea normală a operei sale sau a altor obiecte protejate. Prevederea unor astfel de excepții sau limitări de către statele membre ar trebui, în special, să reflecte în mod corespunzător impactul economic crescut pe care îl pot avea astfel de excepții și limitări în contextul noului mediu electronic. În consecință, ar putea fi necesar să se restrângă și mai mult domeniul de aplicare a anumitor excepții sau limitări în ceea ce privește anumite utilizări noi ale operelor și ale altor obiecte protejate.”

4 Articolul 2 litera (a) din Directiva 2001/29 prevede:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

(a) pentru autori, a operelor lor.”

5 Articolul 5 alineatele (2) și (5) din directivă prevede:

„(2) Statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2, în următoarele cazuri:

[...]

(b) pentru reproduceri pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 pentru operele sau obiectele protejate în cauză;

[...]

(5) Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.”

6 Potrivit articolului 6 din directiva menționată:

„(1) Statele membre prevăd o protecție juridică adecvată împotriva nerespectării oricăror măsuri tehnice eficiente, pe care persoana respectivă le efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește acest obiectiv.

[...]

(3) În sensul prezentei directive, «măsuri tehnice» înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cadrul funcționării normale, este proiectată pentru a preveni sau limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor al unui drept conex dreptului de autor conform dispozițiilor legale sau de titularul dreptului *sui generis* prevăzut la capitolul III din Directiva 96/9/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date (JO L 77, p. 20, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 102)]. Măsurile tehnologice sunt considerate eficiente când utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de către titularii de drepturi în baza aplicării unui cod de acces sau a unui procedeu de protecție, cum ar fi criptarea, bruierea sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care atinge obiectivul protecției.

(4) Fără a aduce atingere protecției juridice prevăzute la alineatul (1), în absența măsurilor voluntare luate de către titularii de drepturi, inclusiv a acordurilor dintre titularii de drepturi și alte părți implicate, statele membre adoptă măsurile adecvate pentru a asigura că beneficiarii excepțiilor sau limitărilor prevăzute de legislația internă în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) literele (a), (c), (d), (e) și alineatul (3) litera (a), (b) sau (e), pot beneficia de excepțiile sau limitările menționate, în măsura necesară pentru a beneficia de excepția sau limitarea în cauză în cazurile în care beneficiarul are acces legal la opera sau obiectul protejat în cauză.

[...]”

Directiva 2004/48

- 7 Articolul 1 din Directiva 2004/48 definește obiectul acesteia după cum urmează:

„Prezenta directivă privește măsurile, procedurile și mijloacele de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. În înțelesul prezentei directive, expresia «drepturi de proprietate intelectuală» include drepturile de proprietate industrială.”

- 8 Articolul 2 din această directivă, referitor la domeniul de aplicare al acesteia, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere mijloacelor prevăzute sau care pot fi prevăzute prin legislația comunitară sau internă, în măsura în care aceste mijloace sunt favorabile titularilor drepturilor, măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute prin prezenta directivă se aplică, în conformitate cu articolul 3, oricărei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală prevăzute de legislația comunitară și/sau legislația internă a statului membru în cauză.”

Dreptul olandez

- 9 Articolul 1 din Legea privind dreptul de autor (Auteurswet, Stb. 2008, nr. 538, denumită în continuare „AW”) recunoaște autorului unei opere literare, științifice sau artistice sau succesorilor săi în drepturi în special dreptul exclusiv de a reproduce această operă, sub rezerva limitărilor prevăzute de lege.

- 10 Articolul 16c alineatele 1 și 2 din AW instituie principiul redevenței pentru copia privată. Această dispoziție are următorul cuprins:

„1. Reproducerea în tot sau în parte a unei opere literare, științifice sau artistice pe un suport destinat execuției, reprezentării sau interpretării unei opere nu este considerată o încălcare a dreptului de autor asupra operei respective dacă reproducerea este realizată în scopuri care nu sunt nici în mod direct, nici în mod indirect comerciale și dacă servește exclusiv pentru practica, studiul sau uzul persoanei fizice care efectuează reproducerea.

2. Pentru reproducerea prevăzută la alineatul 1 se datorează autorului operei sau succesorilor săi legali plata unei remunerații echitabile. Obligația de plată a acestei remunerații revine producătorului sau importatorului suporturilor menționate la alineatul 1.”

- 11 Articolul 1019h din Codul de procedură civilă (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering), care constituie transpunerea articolului 14 din Directiva 2004/48, are următorul cuprins:

„În măsura în care este necesar, prin derogare de la cartea I titlul II secțiunea 12 alineatul 2 și de la articolul 843a alineatul 1, partea care a căzut în pretenții este obligată să suporte cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale și celelalte cheltuieli efectuate de partea care a obținut câștig de cauză, cu excepția cazului în care principiul echității nu permite acest lucru.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 12 ACI Adam și alții sunt importatori și/sau producători de suporturi de date neînregistrate, precum CD-uri și CD-R-uri.

- 13 În temeiul articolului 16c din AW, ACI Adam și alții sunt obligați la plata redevenței pentru copia privată către ThuisKopie, cuantumul acesteia fiind stabilit de SONT.

- 14 ACI Adam și alții apreciază că, atunci când se stabilește acest quantum, se ține seama în mod eronat de prejudiciul produs, dacă este cazul, titularilor drepturilor de autor prin copierea din surse nelegale.
- 15 În consecință, ACI Adam și alții au formulat o acțiune împotriva ThuisKopie și a SONT la Rechtbank te 's-Gravenhage (Tribunalul din Haga), susținând, în esență, că redevența pentru copia privată prevăzută la articolul 16c alineatul 2 din AW este destinată exclusiv să îi despăgubească pe titularii de drepturi de autor pentru actele de reproducere care intră sub incidența alineatului 1 al articolului menționat, astfel încât atunci când se stabilește quantumul acestei redevențe nu trebuie să se țină seama de o compensare a prejudiciului produs prin copierea de opere din surse nelegale.
- 16 Rechtbank te 's-Gravenhage a respins cererea formulată de ACI Adam și alții prin hotărârea din 25 iunie 2008.
- 17 ACI Adam și alții au declarat apel împotriva acestei hotărâri la Gerechtshof te 's-Gravenhage (Curtea de apel din Haga). Prin hotărârea din 15 noiembrie 2010, această instanță a confirmat hotărârea pronunțată de Rechtbank te 's-Gravenhage.
- 18 Sesizată cu recursul formulat de ACI Adam și alții împotriva acestei hotărâri, instanța de trimitere consideră că Directiva 2001/29 nu precizează dacă trebuie să se țină seama de reproducerile realizate din surse nelegale la stabilirea compensației echitabile prevăzute la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă.
- 19 În aceste condiții, Hoge Raad der Nederlanden a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 5 alineatul (2) *initio* și litera (b) – coroborat eventual cu articolul 5 alineatul (5) – din Directiva [2001/29] trebuie interpretat în sensul că limitarea dreptului de autor pe care o prevede se aplică reproducerilor care îndeplinesc cerințele menționate la acest articol, indiferent dacă exemplarele operei din care provin reproducerile s-au aflat în mod licit la dispoziția persoanei fizice în cauză – și anume fără încălcarea drepturilor de autor ale titularilor –, sau această limitare se aplică numai în privința reproducerilor care provin din exemplare pe care persoana fizică respectivă le-a avut la dispoziție fără încălcarea dreptului de autor?
- 2) a) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este cea de a doua variantă propusă, aplicarea «testului în trei etape» prevăzut la articolul 5 alineatul (5) din Directiva [2001/29] poate determina extinderea domeniului de aplicare al excepției prevăzute la articolul 5 alineatul (2) sau aplicarea testului poate conduce doar la restrângerea domeniului de aplicare al acestei excepții?
- b) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este cea de a doua variantă propusă, o dispoziție din dreptul național prin care se impune o remunerație echitabilă pentru reproducerile realizate de o persoană fizică pentru uz privat și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, indiferent de aspectul dacă realizarea reproducerilor în cauză este permisă în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Directiva [2001/29] – și fără ca această dispoziție să limiteze dreptul de a interzice reproducerea al titularului drepturilor de autor și nici dreptul acestuia de a obține despăgubiri –, încalcă articolul 5 din [directiva în discuție] sau orice altă dispoziție de drept al Uniunii?

În lumina «testului în trei etape» prevăzut la articolul 5 alineatul (5) din Directiva [2001/29], pentru a răspunde la această întrebare, prezintă relevanță aspectul că nu se dispune (încă) de măsuri tehnice necesare pentru a combate efectuarea de copii private nelegale?

- 3) Directiva 2004/48 este aplicabilă într-o cauză precum cea în discuție, în care – după ce un stat membru a impus, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva [2001/29], producătorilor și importatorilor de suporturi care sunt adecvate și destinate reproducerii de opere, obligația de a plăti compensația echitabilă prevăzută la articolul menționat și a stabilit că respectiva compensație echitabilă trebuie să fie plătită în favoarea organizației desemnate de statul membru care este însărcinată cu perceperea și cu repartizarea compensației echitabile – debitorii solicită ca instanța, având în vedere anumite circumstanțe ale litigiului care prezintă relevanță pentru determinarea compensației echitabile, să facă constatări împotriva organizației menționate, care se opune acestora?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

- 20 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări adresate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii, în special articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 coroborat cu alineatul (5) al acestui articol trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care nu face distincție între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală.
- 21 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29, statele membre acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, în tot sau în parte, a operelor lor, rezervând în același timp statelor membre în cauză posibilitatea, în temeiul articolului 5 alineatul (2) din aceeași directivă, de a stabili excepții și limitări de la dreptul menționat.
- 22 În ceea ce privește domeniul de aplicare al excepțiilor și al limitărilor respective, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, dispozițiile unei directive care derogă de la un principiu general stabilit în însuși cuprinsul directivei trebuie să facă obiectul unei interpretări restrictive (Hotărârea Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, punctul 56 și jurisprudența citată).
- 23 Din aceasta rezultă că diferitele excepții și limitări prevăzute la articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2001/29 trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte.
- 24 Pe de altă parte, trebuie arătat că articolul 5 alineatul (5) din această directivă impune ca excepțiile și limitările privind dreptul de reproducere să se aplice numai în anumite cazuri speciale, care nu afectează exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc atingere în mod nejustificat intereselor legitime ale titularului dreptului.
- 25 Or, astfel cum reiese din modul său de redactare, această dispoziție a Directivei 2001/29 se limitează să precizeze condițiile de aplicare a excepțiilor și a limitărilor privind dreptul de reproducere autorizate la articolul 5 alineatul (2) din directivă, și anume că excepțiile și limitările menționate se aplică numai în anumite cazuri speciale, care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului. Articolul 5 alineatul (5) din această directivă nu definește, așadar, conținutul material al diverselor excepții și limitări prevăzute la alineatul (2) al articolului menționat, ci intervine doar la momentul aplicării acestora de către statele membre.

- 26 În consecință, articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 nu are nici vocația de a afecta conținutul material al dispozițiilor care intră sub incidența articolului 5 alineatul (2) din această directivă, nici, în special, pe aceea de a extinde domeniul de aplicare al diverselor excepții și restricții prevăzute la acest articol.
- 27 Pe de altă parte, din considerentul (44) al Directivei 2001/29 reiese că intenția legiuitorului Uniunii a fost aceea de a avea în vedere, atunci când statele membre prevăd excepții sau limitări vizate de această directivă, ca domeniul de aplicare al acestora să poată fi restrâns și mai mult în ceea ce privește anumite utilizări noi ale unor opere protejate de dreptul de autor sau ale altor obiecte protejate. În schimb, nici acest considerent și nici o altă dispoziție a directivei menționate nu au în vedere posibilitatea statelor membre de a extinde domeniul de aplicare al unor astfel de excepții sau limitări.
- 28 Mai exact, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, statele membre pot să prevadă o excepție de la dreptul exclusiv de reproducere al autorului asupra operei sale pentru reproduceri pe orice suport realizate de o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale (denumită în continuare „excepția privind copia privată”).
- 29 Or, această dispoziție nu se pronunță în mod explicit asupra caracterului legal sau nelegal al sursei din care poate fi realizată o reproducere a operei.
- 30 Trebuie, în consecință, să se procedeze la interpretarea modului de redactare a dispoziției menționate prin aplicarea principiului interpretării stricte, după cum s-a menționat la punctul 23 din prezenta hotărâre.
- 31 O astfel de interpretare impune ca articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 să fie înțeles în sensul că excepția privind copia privată interzice, desigur, titularilor dreptului de autor să se prevaleze de dreptul lor exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproduceri în privința persoanelor care realizează copii private ale operelor lor, dar se opune ca această dispoziție să fie înțeleasă, dincolo de restricția prevăzută în mod explicit, în sensul că impune titularilor dreptului de autor să tolereze încălcări ale drepturilor lor care pot însoți realizarea de copii private.
- 32 O asemenea concluzie este de altfel confirmată de contextul în care se încadrează articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, precum și de obiectivele care stau la baza acestuia.
- 33 În această privință, pe de o parte, din considerentul (32) al Directivei 2001/29 reiese că lista excepțiilor prevăzută la articolul 5 din aceasta trebuie să asigure un echilibru între tradițiile juridice ale statelor membre și buna funcționare a pieței interne.
- 34 Rezultă că statele membre au posibilitatea de a institui sau de a nu institui diferitele excepții prevăzute la articolul 5 din directiva menționată, în conformitate cu tradițiile lor juridice, dar că, odată ce au făcut alegerea de a introduce o anumită excepție, aceasta trebuie aplicată în mod coerent, astfel încât să nu poată aduce atingere obiectivelor urmărite de Directiva 2001/29 care privesc asigurarea bunei funcționări a pieței interne.
- 35 Or, dacă statele membre ar dispune de posibilitatea de a adopta sau de a nu adopta o legislație care să permită ca reproduceri pentru uz personal să fie de asemenea realizate din surse nelegale, din aceasta ar rezulta, în mod evident, o atingere adusă bunei funcționări a pieței interne.
- 36 Pe de altă parte, din considerentul (22) al acestei directive reiese că obiectivul oferirii unui suport corespunzător pentru diseminarea culturii nu trebuie atins prin sacrificarea protejării stricte a drepturilor sau prin tolerarea formelor ilegale de distribuire a operelor contrafăcute sau piratate.
- 37 Or, nu poate fi, așadar, tolerată o legislație națională care nu face nicio diferență între copiile private realizate din surse legale și cele realizate din surse contrafăcute sau piratate.

- 38 În plus, la aplicarea sa, o legislație națională precum cea în discuție în litigiul principal, care nu face distincție între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală, este susceptibilă să încalce anumite condiții stabilite la articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29.
- 39 Astfel, pe de o parte, admiterea posibilității ca asemenea reproduceri să fie realizate dintr-o sursă nelegală ar încuraja circulația operelor contrafăcute sau piratate, reducând în mod necesar volumul vânzărilor sau al altor tranzacții legale privind operele protejate, așa încât s-ar aduce atingere exploataării normale a acestora.
- 40 Pe de altă parte, având în vedere constatarea de la punctul 31 din prezenta hotărâre, aplicarea unei astfel de legislații naționale este susceptibilă să determine producerea unui prejudiciu nejustificat titularilor dreptului de autor.
- 41 Din considerațiile de mai sus rezultă că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că nu acoperă ipoteza unor copii private realizate din surse nelegale.
- 42 În același context al articolului 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29, instanța de trimitere solicită de asemenea să se stabilească dacă, pentru aprecierea conformității cu dreptul Uniunii a unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, trebuie să se aibă în vedere faptul că măsuri tehnice, în sensul articolului 6 din această directivă și la care se referă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din directiva menționată, nu există sau nu există încă la data la care este pusă în aplicare această legislație.
- 43 În această privință, Curtea a statuat deja că măsurile tehnice la care se referă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 urmăresc să limiteze actele neautorizate de titularii de drepturi, cu alte cuvinte, să asigure o aplicare corectă a acestei dispoziții și să împiedice astfel actele care nu ar respecta condițiile stricte pe care le impune respectiva dispoziție (a se vedea în acest sens Hotărârea VG Wort și alții, C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:426, punctul 51).
- 44 Pe de altă parte, în măsura în care statele membre, iar nu titularii de drepturi, sunt cele care instituie excepția privind copia privată și care autorizează, pentru realizarea unei asemenea copii, această utilizare a unor opere sau a altor obiecte protejate, revine, în consecință, statului membru care a autorizat, prin instituirea acestei excepții, realizarea de copii private sarcina de a asigura corectă aplicare a respectivei excepții și de a limita astfel actele neautorizate de titularii de drepturi (a se vedea în acest sens Hotărârea VG Wort și alții, EU:C:2013:426, punctele 52 și 53).
- 45 Or, din cuprinsul punctelor 39 și 40 din prezenta hotărâre rezultă că o legislație națională precum cea în discuție în litigiul principal, care nu face distincție între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală, nu poate asigura o aplicare corectă a excepției privind copia privată. Împrejurarea că nu există nicio măsură tehnică aplicabilă pentru a combate realizarea de copii private nelegale nu este de natură să repună în discuție această constatare.
- 46 Rezultă că, pentru aprecierea conformității unei legislații naționale precum cea din litigiul principal cu dreptul Uniunii, nu este necesar să se țină seama de faptul că măsurile tehnice, în sensul articolului 6 din Directiva 2001/29 și la care se referă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din directiva menționată, nu există sau nu există încă.
- 47 În sfârșit, concluzia la care a ajuns Curtea la punctul 41 din prezenta hotărâre nu este repusă în discuție în raport cu condiția „compensației echitabile” prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29.

- 48 În această privință, trebuie amintit în primul rând că, potrivit acestei dispoziții, statele membre care decid să instituie excepția privind copia privată în dreptul lor intern sunt obligate să prevadă plata unei „compensații echitabile” în favoarea titularilor de drepturi.
- 49 Trebuie de asemenea amintit că o interpretare a acestei dispoziții potrivit căreia statele membre care au introdus excepția privind copia privată, prevăzută de dreptul Uniunii și în care, potrivit considerentelor (35) și (38) ale directivei menționate, noțiunea „compensație echitabilă” este un element esențial, ar fi libere să precizeze parametrii acesteia într-un mod necoerent și nearmonizat, susceptibil să varieze de la un stat membru la altul, ar fi contrară obiectivului acestei directive care privește armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe în societatea informațională, precum și împiedicarea denaturării concurenței pe piața internă rezultând din diversitatea legislațiilor statelor membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, punctele 35 și 36).
- 50 O asemenea compensație are ca obiect, potrivit jurisprudenței Curții, despăgubirea autorilor pentru utilizarea neautorizată a operelor lor protejate, așa încât trebuie considerată drept contraprestația prejudiciului cauzat autorilor, rezultat dintr-o astfel de copie neautorizată de aceștia (a se vedea în acest sens Hotărârea Padawan, EU:C:2010:620, punctele 30, 39 și 40).
- 51 Așadar, revine, în principiu, persoanei care a cauzat un asemenea prejudiciu, și anume persoanei care a realizat copia operei protejate fără a solicita autorizarea prealabilă a titularului de drepturi, obligația de a repara prejudiciul suferit, prin finanțarea compensației care va fi plătită acestui titular (a se vedea în acest sens Hotărârea Padawan, EU:C:2010:620, punctul 45, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, punctul 26).
- 52 Curtea a admis totuși că, ținând seama de dificultățile practice legate de un astfel de sistem de compensație echitabilă, statele membre pot institui, pentru a finanța compensația echitabilă, o redevență în sarcina nu direct a persoanelor private vizate, ci a celor care pot repercuta cuantumul acestei redevențe asupra prețului de punere la dispoziție a unor echipamente, aparate și suporturi de reproducere sau asupra prețului serviciului de reproducere furnizat, sarcina redevenței menționate fiind astfel suportată, în definitiv, de utilizatorul privat care achită acest preț (a se vedea în acest sens Hotărârea Padawan, EU:C:2010:620, punctele 46 și 48, precum și Hotărârea Stichting de Thuiskopie, EU:C:2011:397, punctele 27 și 28).
- 53 În al doilea rând, din considerentul (31) al Directivei 2001/29 rezultă că sistemul de redevență instituit de statul membru în cauză trebuie să păstreze un echilibru just între drepturile și interesele autorilor care beneficiază de compensația echitabilă, pe de o parte, și cele ale utilizatorilor de obiecte protejate, pe de altă parte.
- 54 Or, un sistem de redevență pentru copia privată precum cel în discuție în litigiul principal, care nu face distincție, în ceea ce privește calculul compensației echitabile datorate beneficiarilor săi, între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală, nu respectă echilibrul just amintit la punctul anterior.
- 55 Astfel, într-un asemenea sistem, prejudiciul cauzat și, prin urmare, cuantumul compensației echitabile datorate beneficiarilor se calculează pe baza criteriului prejudiciului cauzat autorilor atât prin reproduceri pentru uz personal, realizate din surse legale, cât și prin reproduceri realizate din surse nelegale. Suma astfel calculată este ulterior, în definitiv, repercutată asupra prețului pe care utilizatorii de obiecte protejate îl plătesc la momentul punerii la dispoziția lor a unor echipamente, aparate și suporturi care permit realizarea de copii private.
- 56 În acest mod, toți utilizatorii care achiziționează asemenea echipamente, aparate sau suporturi sunt indirect penalizați, dat fiind că, prin suportarea sarcinii redevenței stabilite independent de caracterul legal sau nelegal al sursei din care sunt realizate astfel de reproduceri, contribuie în mod necesar la

compensația pentru prejudiciul cauzat de reproduceri pentru uz personal dintr-o sursă nelegală care nu sunt autorizate de Directiva 2001/29 și sunt, prin urmare, obligați să își asume un cost suplimentar care nu este neglijabil pentru a putea realiza copiile private acoperite de excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din directivă.

- 57 Or, nu se poate considera că o asemenea situație îndeplinește condiția unui echilibru just care trebuie găsit între, pe de o parte, drepturile și interesele beneficiarilor compensației echitabile și, pe de altă parte, cele ale utilizatorilor menționați.
- 58 Având în vedere toate considerațiile de mai sus, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare că dreptul Uniunii, în special articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 coroborat cu alineatul (5) al acestui articol, trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care nu face distincție între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală.

Cu privire la a treia întrebare

- 59 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva 2004/48 trebuie interpretată în sensul că poate fi aplicabilă într-o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, în care debitorii compensației echitabile solicită instanței menționate să facă constatări împotriva organismului responsabil cu perceperea și repartizarea acestei remunerații către titularii de drepturi de autor, care se opune acestei solicitări.
- 60 Trebuie amintit că Directiva 2004/48 urmărește, după cum rezultă din articolul 1 din aceasta, să asigure respectarea drepturilor de proprietate intelectuală prin instituirea în acest scop a diferite măsuri, proceduri și mijloace de reparație în cadrul statelor membre.
- 61 Curtea a decis că dispozițiile Directivei 2004/48 nu urmăresc să reglementeze toate aspectele legate de drepturile de proprietate intelectuală, ci doar pe cele care sunt inerente, pe de o parte, respectării acestor drepturi și, pe de altă parte, încălcărilor acestora din urmă, impunând existența unor căi de atac legale eficiente, destinate să prevină, să pună capăt sau să remedieze orice încălcare a unui drept de proprietate intelectuală existent (a se vedea Hotărârea Bericap Záródástechnikai, C-180/11, EU:C:2012:717, punctul 75).
- 62 În plus, din cuprinsul articolului 2 alineatul (1) din Directiva 2004/48 rezultă că dispozițiile acesteia se limitează la asigurarea respectării diverselor drepturi de care beneficiază persoanele care au dobândit drepturi de proprietate intelectuală, și anume titularii unor asemenea drepturi, și nu pot fi interpretate în sensul că urmăresc să reglementeze diferitele măsuri și proceduri puse la dispoziția unor persoane care nu sunt ele însele titularii ale unor asemenea drepturi și care nu privesc exclusiv o atingere adusă acestor drepturi (a se vedea în acest sens Hotărârea Bericap Záródástechnikai, EU:C:2012:717, punctul 77).
- 63 Or, o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, care privește domeniul de aplicare al excepției privind copia privată și consecințele acesteia asupra percepției și repartizării compensației echitabile care trebuie achitată de importatori și/sau de producători de suporturi neînregistrate, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, nu are ca origine o acțiune formulată de titularii de drepturi prin care se urmărește prevenirea, încetarea sau remedierea oricărei atingeri aduse unui drept de proprietate intelectuală existent, ci o acțiune formulată de operatori economici cu privire la compensația echitabilă a cărei plată le revine.
- 64 În aceste condiții, Directiva 2004/48 nu este aplicabilă.

65 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că Directiva 2004/48 trebuie interpretată în sensul că nu este aplicabilă într-o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, în care debitorii compensației echitabile solicită instanței de trimitere să facă constatări împotriva organismului responsabil cu perceperea și repartizarea acestei remunerații către titularii de drepturi de autor, care se opune acestei solicitări.

Cu privire la cheltuielile de judecată

66 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Dreptul Uniunii, în special articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională coroborat cu alineatul (5) al acestui articol, trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care nu face distincție între situația în care sursa utilizată pentru realizarea unei reproduceri pentru uz personal este legală și cea în care această sursă este nelegală.**
- 2) **Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală trebuie interpretată în sensul că nu este aplicabilă într-o procedură precum cea în discuție în litigiul principal, în care debitorii compensației echitabile solicită instanței de trimitere să facă constatări împotriva organismului responsabil cu perceperea și repartizarea acestei remunerații către titularii de drepturi de autor, care se opune acestei solicitări.**

Semnături